

Research Paper**Analysis of the Role of Psychological Capital Components on Development of Sports Participation of Veterans and the Disabled in Islamic Republic of Iran****D. Mahdinejad¹, M. Savadi², and H. R. Saibani³**

1. PhD Student, Department of Sports Management, Qeshm Branch, Islamic Azad University, Qeshm, Iran
2. Assistant Professor, Department of Sports Management, Qeshm Branch, Islamic Azad University, Qeshm, Iran (Corresponding Author)
3. Assistant Professor, Department of Sports Management, Qeshm Branch, Islamic Azad University, Qeshm, Iran

Abstract

the purpose of this study was to investigate the role of psychological capital components on the development of sports participation of veterans and the disabled in Iran. The research was mixed (qualitative-quantitative). The statistical population of the study includes university professors' familiar with sports for the disabled, athletes with disabilities, and managers and experts in sports for the disabled. These individuals were purposefully selected for qualitative interviews on the subject of research (15 people and continued to the point of theoretical saturation). And in the second part (quantitative), the questionnaire was distributed among the disabled in Tehran (384 people). The Conner-Davidson (2003) Resilience Questionnaire, Shearer and Carver (1985) Optimism Questionnaire, Schwarzer and Jerusalem Self-Efficacy Questionnaire (1995) and Schneider (1991) Hopefulness Questionnaire were used to collect data. The questionnaire for the development of participation in public sports, including 24 items, was developed in two main components: psychological and physical factors and social factors. To analyze the data, elongation and skewness indices are used to examine the data distribution, and to review and answer the research questions, first the Max QDA Pro version software and then to examine the demographic status, drawing and modeling. Measurement

Received: 31
Aug 2020

Accepted: 04
Nov 2020

Keywords:
Psychological
Capital, Sports
Participation,
Veterans and
The Disabled

1. Email: moslemsalehian1978@yahoo.com

2. Email: savadi_m@yahoo.com

3. Email: saibani_h@yahoo.com

and structural modeling of SPSS software version 24 and PLS version 0.2 were used. The results showed that resilience, optimism, self-efficacy and hope have a significant effect on the development of participation in public sports for veterans and the disabled. These results can be fruitful in order to prepare the disabled and veterans for a sustainable presence in sports activities.

Extended Abstract

Objective

The issue of physical inactivity in veterans and disabled people can be examined in a different way according to the physical problems in the existential body and the problems caused by the environment and society. On the one hand, these people have limited mobility due to physical disability, and on the other hand, the type of disability prevents them from engaging in certain sports activities. Therefore, the category of sports activities for veterans and disabled people is important from two aspects of treatment, which aims to ensure health and the other is the prevention of secondary diseases. Therefore, considering the comprehensive developments in the country, it is necessary to review the common patterns of participation in sports activities. In this regard, and based on the results of research, psychological capital is one of the effective factors on attracting and making people loyal to sports participation. Which can provide the necessary psychological strength to participate in physical activity, but this view needs research evidence to generalize to veterans and the disabled due to the physical limitations of veterans and the disabled and the role

of psychological capital in the development of veterans' sports participation and No research disabilities were observed and there are research gaps in this area. Therefore, considering the importance and necessity of paying attention to the free time of the people of the society and explaining the factors affecting it and the necessity of paying special attention to special and vulnerable groups, the purpose of this study was to investigate the role of psychological capital components on the development of sports participation of veterans and the disabled in Iran. The research was mixed (qualitative-quantitative). The statistical population of the study includes university professors' familiar with sports for the disabled, athletes with disabilities, and managers and experts in sports for the disabled. These individuals were purposefully selected for qualitative interviews on the subject of research (15 people and continued to the point of theoretical saturation). And in the second part (quantitative), the questionnaire was distributed among the disabled in Tehran (384 people). The Conner-Davidson (2003) Resilience Questionnaire, Shearer and Carver (1985) Optimism Questionnaire, Schwarzer and Jerusalem Self-Efficacy Questionnaire (1995) and Schneider

(1991) Hopefulness Questionnaire were used to collect data. The questionnaire for the development of participation in public sports, including 24 items, was developed in two main components: psychological and physical factors and social factors. To analyze the data, elongation and skewness indices are used to examine the data distribution, and to review and answer the research questions, first the Max QDA Pro version software and then to examine the demographic status, drawing and modeling. Measurement and structural modeling of SPSS software version 24 and PLS version 0.2 were used. The results showed that psychological and physical factors and social factors are the main categories of development of participation in and public sports of disabled veterans. Also, the value of R2 for exogenous or independent variables is zero. In this study, the value of R2 for the endogenous variable of development of participation in public sports of veterans and the disabled is more than 0.32 and is equal to a strong value. Q2 value: This criterion for this endogenous variable is more than 0.15, which indicates that the exogenous variable (independent) is moderate in predicting the dependent variable and the appropriate fit of the structural model of the research is somewhat burdensome. The other confirms.

Therefore, in general, the results showed that resilience, optimism, self-efficacy and hope have a significant effect on the development of participation in public sports for veterans and the disabled. Therefore, according to the results of the present study, psychological capital can create the necessary force to encourage these people to participate in sports programs and benefit from its beneficial effects and provide the basis for their sustainable presence in sports programs. Psychological capital is one of the strategies for the development of self-concept and one of the indicators of positivity psychology, which is characterized by beliefs such as belief in one's ability to achieve success, perseverance in pursuing goals, creating positive documents about oneself and enduring Problems improve one's self-concept and help one achieve one's goals. Therefore, efforts to improve the psychological capital of veterans and the disabled can create the necessary energy for sports participation by improving their positive self-concept. These results can be fruitful in order to prepare the disabled and veterans for a sustainable presence in sports activities.

Keywords: Psychological capital, sports participation, veterans and the disabled.

مقاله پژوهشی

واکاوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر توسعه مشارکت ورزشی
جانبازان و معلولین جمهوری اسلامی ایرانداود مهدی نژاد^۱، مهدی سواد^۲، و حمید رضا سایبانی^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه مدیریت ورزشی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران
۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران (نویسنده مسئول)
۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد قشم، دانشگاه آزاد اسلامی، قشم، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر واکاوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین ایران بود. پژوهش به صورت آمیخته (کیفی-کمی) بود. جامعه آماری پژوهش شامل اساتید دانشگاه آشنا با ورزش معلولین، معلولین ورزشکار و مدیران و کارشناسان ورزش معلولین می‌شوند. این افراد، به صورت هدفمند برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب گردید (۱۵ نفر و تا حد اشباع نظری ادامه یافت). در بخش دوم (کمی)، پرسش‌نامه در بین معلولین شهر تهران توزیع گردید (۳۸۴ نفر). برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه تاب‌آوری کانر-دیویدسون (۲۰۰۳)، پرسش‌نامه خوش‌بینی شیبور و کارور (۱۹۸۵)، پرسش‌نامه خودکارآمدی شوارتز و جروسلم (۱۹۹۵) و پرسش‌نامه امیدواری اشنایدر (۱۹۹۱) استفاده شد. پرسش‌نامه توسعه مشارکت در ورزش همگانی شامل ۲۴ گویه در دو مؤلفه اصلی عوامل روانی و جسمانی و عوامل اجتماعی تدوین شد. برای تحلیل داده‌ها از شاخص‌های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده‌ها استفاده شد. برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش در ابتدا از نرم افزار Max QDA نسخه Pro و در ادامه به منظور بررسی وضعیت جمعیت‌شناختی، رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری به ترتیب از نرم-افزارهای اس‌پی‌اس‌اس نسخه ۲۴، پی‌ال‌اس نسخه ۲/۰ استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد تاب‌آوری، خوش‌بینی، خودکارآمدی و امیدواری بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد. این نتایج می‌تواند به منظور آماده سازی معلولان و جانبازان برای حضور پایدار در فعالیت ورزشی مثمر ثمر واقع شود.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۹/۰۶/۱۰

تاریخ پذیرش:

۱۳۹۹/۰۸/۱۴

واژگان کلیدی:

سرمایه روان
شناختی، مشارکت
ورزشی، جانبازان و
معلولین

مقدمه

معلولیت عبارت است از محرومیت و وضعیت نامناسب یک فرد که پیامد نقص و ناتوانی است و مانع از انجام

1. Email: moslemsalehian1978@yahoo.com

2. Email: savadi_m@yahoo.com

3. Email: saibani_h@yahoo.com

احساس بی‌فایده‌گی اجتماعی و نزول سطح اقتصادی-اجتماعی را متذکر شده اند. پژوهش‌های انجام گرفته در اغلب موارد مشکلاتی در عزت نفس، خوددائرخشی، روابط اجتماعی، رضایت از زندگی و نیز وجود احساس تنهایی و ترس از موفقیت را در افراد معلول گزارش کردند (سلامتی و همکاران، ۲۰۰۷).

از سویی امروزه آحاد مردم آگاه هستند که منع انسان از حرکت نه تنها سبب توقف رشد بلکه موجب افسردگی، بروز رفتار ناهنجار و از دست دادن شور و نشاط زندگی می‌گردد. بدون هیچ‌گونه تردیدی جسم با ذهن، رفتار و عمل فرد رابطه اساسی دارد (سرتاک اریکس، ۲۰۱۷). در این راستا ورزش از فعالیت‌های مهم انسانی است که تقریباً در هر جامعه بشری به گونه‌ای موجود بوده است. بشر در طی اعصار گوناگون با این پدیده آشنایی، و هر تمدن رویکردی خاص به آن داشته است. اندیشمندان مسائل تربیتی در روزگاران پیشین به جنبه‌های ارزشی ورزش و نیروی عظیم آن در اجتماعی شدن انسان و بهنجارسازی او و ساختن شخصیت متوازن اجتماعی پی برده بودند و همچنین ارتباط فعالیت‌های ورزشی و تمرینات با بهداشت و سلامت از دیرباز شناخته شده است (دانیل و همکاران، ۲۰۱۷). ورزش به عنوان یک پدیده اجتماعی فراگیر، بهترین ساز و کار تأمین سلامت جسمانی و بهداشت روانی محسوب می‌شود و از این رو سرمایه‌گذاری در آن به کاهش هزینه‌ها در بخش‌های بهداشت و درمان و مراکز مبارزه با مفاسد اجتماعی می‌انجامد و موجب پایین آمدن سطح ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی می‌شود (مهتاب و همکاران، ۲۰۱۹). با این حال نتایج پژوهش‌ها بیانگر مشارکت بسیار پایین معلولان در فعالیت‌های ورزشی است. در عین حال کالهاکیک و همکاران (۲۰۲۰) دریافتند فعالیت بدنی باعث افزایش

نقشی می‌شود که با توجه به شرایط سنی، جنسیتی، اجتماعی، فرهنگی و طبیعی برای فرد در نظر گرفته می‌شود (هانی^۱ و همکاران، ۲۰۱۰). طبق برخی گزارش‌ها، معلولیت گاهی با عدم تمایل به شرکت در برخی فعالیت‌های اجتماعی همراه است (کالهاکیک و همکاران، ۲۰۲۰). سازمان بهداشت جهانی در مورد به دست فراموشی سپرده شدن افراد معلول هشدار داده است (هانی و همکاران، ۲۰۱۰). در ایران نیز بر اساس گزارش برخی منابع موجود، به دلیل عدم شناخت مناسب از فرد معلول و به طور کلی معلولیت، چنین فردی گاهی از کودکی با برخوردهای ناشی از درک نادرست و ناقص جامعه مواجه می‌شود و به تبع آن، خود را محکوم به ناتوانی و گاهی وابستگی می‌بیند (سلامتی و همکاران، ۲۰۰۷). از آن جایی که معلولیت نه فقط در جسم افراد معلول بلکه بیشتر در طرز فکرها و نگرش‌های افراد مزبور و دیگر افراد جوامع وجود دارد، تأثیری که بر وضعیت روحی-روانی و روابط خانوادگی و اجتماعی برجای می‌گذارد، غیر قابل انکار است. چرا که به نظر می‌رسد در افراد معلول نسبت به جمعیت عمومی، احتمال بالاتری برای دچار شدن به مشکلات روانی وجود دارد (حیدری، ۲۰۱۰). طبق گزارش سازمان ملل متحد افراد معلول جسمی در مقایسه با افراد عادی جامعه، مشارکت کمتری در اجتماع دارند، دارای درآمد کمتر، شرایط سکونت بدتر و تحصیلات کمتری هستند و در مقایسه با اکثر مردم تعداد کمتری از آنها دارای شغل هستند (بیلماز و همکاران، ۲۰۲۰). ناتوانی می‌تواند منجر به فشارهای روان‌شناختی، افسردگی، از دست دادن حقوق و مزایا و نیز حمایت اجتماعی، تغییرات سبک زندگی و قطع روابط و انزوای اجتماعی گردد. به همین ترتیب، برخی پژوهشگران عوارض ناشی از تعامل ناتوانی و مشکلات روان‌شناختی با

3. Yilmaz
4. Sertaç Erciş
5. Çulhacik

1. Honey
2. Çulhacik

و چهار قابلیت و توانمندی شامل خودکارآمدی، امید، خوشبینی و تاب‌آوری را دربرمی‌گیرد. این چهار قابلیت و سازه با هم ترکیب می‌شوند و یک کل هم‌افزایی را می‌سازند که در کنار یکدیگر تأثیر مثبتی بر عملکرد دارند. به عبارت دیگر این چهار قابلیت در یک نظام به هم پیوسته یکدیگر را تقویت می‌کنند و به عنوان سپری مقاوم در برابر عوامل فشارزای درونی و بیرونی ایفای نقش می‌کنند. خودکارآمدی بیانگر رشد مثبت روان‌شناختی و تعهد و تلاش لازم برای موفقیت در کارها و وظایف چالش‌برانگیز است (ابوالمعالی الحسینی، ۲۰۱۸). خوشبینی دربرگیرنده اسنادهای مثبت درباره موفقیت‌های حال و آینده است و امید پایداری در رسیدن به هدف و در صورت لزوم تغییر مسیر برای دسترسی به اهداف را دربرمی‌گیرد. تاب‌آوری نیز پایداری در هنگام مواجهه با سختی‌ها و مشکلات برای دستیابی به موفقیت را بازنمایی می‌کند (ریولی، ۲۰۱۳). افراد دارای سرمایه روان‌شناختی اغلب به این سؤال‌ها که چه اهدافی دارند، چگونه و با استفاده از چه راهبردهایی می‌توانند به این اهداف دست یابند (گوجار و همکاران، ۲۰۲۰) و چگونه می‌توانند از قابلیت‌های خود برای رسیدن به هدف استفاده کنند، به خوبی پاسخ می‌دهند (تیان و همکاران، ۲۰۲۰). در این راستا تیو (۲۰۲۰) در پژوهش خود دریافت مشارکت در فعالیت بدنی باعث افزایش سرمایه روان‌شناختی در افراد معلول می‌شود اما در زمینه نقش سرمایه روان‌شناختی در انگیزه شروع فعالیت بدنی افراد معلول، شواهدی در دست نیست. کیم و همکاران (۲۰۲۰) اظهار کردند سرمایه روان‌شناختی باعث بهبود سطح ادراک از رضایتمندی از

میزان تاب‌آوری افراد معلول می‌شود. دوستورا و همکاران (۲۰۲۰) اظهار داشتند فعالیت بدنی می‌تواند کیفیت زندگی افراد معلول را افزایش دهد. بیلماز و همکاران (۲۰۲۰) دریافتند فعالیت بدنی می‌تواند به توسعه مشارکت اجتماعی و بهبود تعاملات و ارتباطات بین فردی در افراد معلول منجر شود و باتالو و همکاران (۲۰۲۰) نیز بیان داشتند فعالیت بدنی می‌تواند به بهبود سطوح افسردگی، اضطراب و در کل سلامت روانی افراد معلول منجر شود. آنسال و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین خودشیفتگی و تفکر مثبت در معلولان ورزشکار به دریافتند شرکت در فعالیت بدنی باعث ایجاد تفکر مثبت در معلولان می‌شود.

با این حال نتایج تحقیق هسلینگتون^۴ (۲۰۰۹) نشان داد گذران اوقات فراغت، در قبل و یا بعد از ناتوان شدن افراد با یکدیگر متفاوت است. همچنین این تحقیقات نشان داد میزان رضایتمندی معلولان از گذران اوقات فراغت با درجه معلولیت‌شان رابطه معکوس دارد به این صورت که هر چقدر ناتوانی افراد بیشتر شود به دلیل عدم استفاده از فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت، رضایتمندی آنان از زندگیشان کاهش می‌یابد. با این حال و با توجه مشارکت کم معلولان و جانبازان در فعالیت‌های ورزشی و همچنین فواید بسیار چشمگیر این فعالیت‌ها بر ابعاد مختلف زندگی معلولان، شناخت عوامل اثرگذار بر توسعه مشارکت این افراد در فعالیت ورزشی، حائز اهمیت و شایان توجه است. در این راستا سرمایه روان‌شناختی می‌تواند یکی از عوامل اثرگذار بر مشارکت ورزشی افراد باشد. سرمایه روان‌شناختی یک حالت و ظرفیت روان‌شناختی مثبت است

6. Gujar
7. Tian
8. Tu
9. Kim

1. Doistua
2. Yilmaz
3. Battalio
4. Heslington
5. Riolli

تندرستی ورزشکاران می‌شود. لی و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود دریافتند متغیرهای روانی-اجتماعی همچون خودکارآمدی و تاب‌آوری می‌تواند به مشارکت سالمندان در فعالیت ورزشی منجر شود. فعالیت بدنی و ورزش فراتر از یک وسیله تفریحی، عاملی در جهت تکامل نارسایی‌های جسمی و روانی جانبازان و معلولان است (کیال و همکاران، ۲۰۲۰). فعالیت بدنی بخش حیاتی در زندگی آنان است و نه تنها برای افزایش سلامتی و جلوگیری از بیماری، بلکه برای کاهش عوارض ثانویه‌ای که از معلولیت آنان ناشی می‌شود ضروری است. باور نمودن افراد جانباز و معلول و توسعه و تقویت و حمایت از فعالیت‌های ورزشی به منظور تأمین سلامت، نشاط روحی و بازتوانی جسمی آنان از جمله مهم‌ترین اهداف تربیت بدنی افراد جانباز و معلول است (وکیلی و همکاران، ۲۰۲۰).

مسئله عدم تحرک بدنی در افراد جانباز و معلول با توجه به مشکلات جسمی موجود در پیکره وجودی و مشکلات ناشی از محیط و جامعه به گونه دیگر قابل بررسی است. این افراد از یک طرف به دلیل معلولیت جسمی محدودیت حرکتی دارند و از طرف دیگر، نوع معلولیت، آنان را از پرداختن به بعضی از فعالیت‌های ورزشی باز می‌دارد. بنابراین مقوله فعالیت‌های ورزشی برای افراد جانباز و معلول از دو جنبه درمانی که هدف آن تأمین سلامتی است و دیگری پیشگیری از مبتلا شدن به بیماری‌های ثانویه حائز اهمیت است. از این رو با توجه به تحولات همه‌جانبه کشور، ضرورت لزوم بازنگری الگوهای رایج مشارکت در فعالیت ورزشی ضروری به نظر می‌رسد. در این راستا و بر اساس نتایج پژوهش‌های ارائه شده سرمایه روان‌شناختی از جمله فاکتورهای اثر بخش بر جذب و وفادار ساختن افراد نسبت به مشارکت ورزشی است () که می‌تواند نیروی

روانی لازم برای حضور در فعالیت بدنی را ایجاد کند، اما این نظر برای تعمیم به جانبازان و معلولین به دلیل محدودیت‌های جسمانی جانبازان و معلولین نیازمند شواهد پژوهشی است و در مورد نقش سرمایه روان‌شناختی بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین پژوهشی مشاهده نشد و خلأ پژوهش‌هایی در این زمینه وجود دارد. لذا با توجه به اهمیت و ضرورت توجه به اوقات فراغت افراد جامعه و تبیین عوامل اثر گذار بر آن و ضرورت توجه ویژه به گروه‌های خاص و آسیب پذیر، مسئله اصلی این تحقیق این است که نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین ایران چگونه است؟ نتایج این پژوهش می‌تواند زمینه انجام برنامه‌ریزی اثر بخش در جهت توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین ایران فراهم آورد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به صورت آمیخته (کیفی-کمی) انجام شده است که بخش کمی آن از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی است. در مرحله اول، برای ساخت الگو از روش کیفی تحلیل محتوا و برای آزمون الگو از روش کمی توصیفی-تحلیلی و از نوع همبستگی مبتنی بر الگوی معادلات ساختاری استفاده گردید. روش تحقیق آمیخته از نوع اکتشافی متوالی بود. یعنی ابتدا کیفی و سپس کمی بود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش بعد از مطالعه مبانی نظری در خصوص سرمایه روان‌شناختی و توسعه مشارکت در ورزش همگانی، انتخاب پرسش‌نامه (سرمایه روان‌شناختی)، طراحی سؤالات مصاحبه (توسعه مشارکت در ورزش همگانی)، انجام مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد. پرسش‌نامه سرمایه روان‌شناختی شامل چهار پرسش-نامه است: پرسش‌نامه تاب‌آوری کانر-دیویدسون

آشنا با ورزش معلولین، معلولین ورزشکار و مدیران و کارشناسان ورزش معلولین می‌شوند. این افراد، به صورت هدفمند برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب گردید (۱۵ نفر و تا حد اشباع نظری ادامه یافت). در بخش دوم (کمی)، این پرسش‌نامه در بین معلولین شهر تهران توزیع گردید. با توجه به گستردگی تعداد معلولین شهر تهران، حداکثر تعداد نمونه با توجه به جدول مورگان به عنوان نمونه در نظر گرفته شد (۳۸۴ نفر). این تعداد در بین معلولین و جانبازان ۵ منطقه از مناطق شهر تهران به صورت تصادفی توزیع گردید.

در این پژوهش از دو بخش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از جداول و نمودارهای توصیفی برای بیان ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و توصیفی پژوهش استفاده شد. از شاخص‌های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده‌ها (طبیعی و یا غیر طبیعی بودن) استفاده و برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش در ابتدا از نرم افزار Max QDA نسخه Pro و در ادامه به منظور بررسی وضعیت جمعیت‌شناختی، رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری به ترتیب از نرم‌افزارهای اس‌پی‌اس‌اس نسخه ۲۴، پی‌ال‌اس نسخه ۲/۰ استفاده شد. به منظور سنجش پایایی پرسش‌نامه از ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد. به منظور سنجش روایی محتوی از فرم‌های روایی سنجی CVI و CVR استفاده شد که مقدار CVR با توجه به تعداد اساتید (۸ نفر)، ۰/۷۹ و مقدار CVI بیشتر از ۰/۷۸ به دست آمد. بنابراین روایی محتوی ابزار ما مورد تأیید قرار گرفت. روایی واگرا و همگرا که مربوط به معادلات ساختاری است، مورد سنجش قرار گرفت.

(۲۰۰۳) (CD-RISC) که دارای ۲۵ گویه است و طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بود. در پژوهش حق رنجبر و همکاران (۲۰۱۱) پایایی و روایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. پرسش‌نامه خوش‌بینی شیبر و کارور (۱۹۸۵) که دارای ۶ آیتم است، ۳ آیتم مربوط به جملات مثبت و طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بود. در پژوهش کاشدن و همکاران (۲۰۰۲) پایایی و روایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. پرسش‌نامه خودکارآمدی شوآرتزر و جروسلم (۱۹۹۵) که دارای ۱۰ گویه است و طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بود. در پژوهش حق شوآرتزر، اشمیتز و تانگ (۲۰۰۰) پایایی و روایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت و پرسش‌نامه امیدواری اشنايدر (۱۹۹۱) (SHS) که دارای ۱۲ گویه است که ۴ عبارت آن برای سنجش تفکر عاملی، ۴ عبارت برای سنجش تفکر راهبردی و ۴ عبارت انحرافی اختصاص دارد. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بود و در پژوهش سنقرآبادی و فتح‌آبادی (۲۰۱۲) پایایی و روایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. البته در پژوهش حاضر، پایایی و روایی همه پرسش‌نامه‌ها مجدداً بررسی و مورد تأیید قرار گرفت که در بخش یافته‌ها در قالب مدل‌سازی معادلات ساختاری، گزارش شده است. پرسش‌نامه توسعه مشارکت در ورزش همگانی شامل ۲۴ گویه در دو مؤلفه اصلی عوامل روانی و جسمانی و عوامل اجتماعی (۱۲ مفهوم که به ازای هر مفهوم دو گویه طراحی شده است) به صورت پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم، ۵ امتیاز تا کاملاً مخالفم، ۱ امتیاز) تدوین شد. در بخش اول (طراحی پرسش‌نامه توسعه مشارکت در ورزش همگانی) برای انجام مصاحبه میدانی، جامعه آماری پژوهش شامل اساتید دانشگاه

یافته‌ها

نتایج توصیفی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های بخش مصاحبه پژوهش نشان داد ۱۳/۳ درصد ۲۱ تا ۴۰ سال، ۵۳/۳ درصد، ۴۱ تا ۶۰ سال و ۳۳/۴ درصد بیشتر از ۶۱ سال سن داشتند. همچنین مشخص گردید ۱۳/۳ درصد از نمونه‌های پژوهش دیپلم و زیردیپلم، ۴۰ درصد کارشناسی و ۴۶/۷ درصد نمونه‌های پژوهش، کارشناسی ارشد و دکتری بودند. ۲۰/۰ درصد از نمونه‌ها، استاد دانشگاه بودند، ۲۶/۷ درصد معلولین ورزشکار و ۵۳/۳ درصد مدیران و کارشناسان ورزش معلولین بودند. ۶/۷ درصد زن و ۹۳/۳ درصد مرد بودند. درگام اول کدگذاری‌ها، هر یک از مقوله‌های اصلی مربوط به توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولین، استخراج شد. بعد از این که کدها به کدهای اولیه بر اساس رویدادها و واقعیات، برچسب زده شد، کدهای اولیه شکل گرفتند. سپس سه نفر از خبرگان، کدهای اولیه را بررسی و براساس کدگذاری‌های خود روی اسناد، مورد تغییر و تعدیل قرار دادند. بنابراین در بخش کیفیت‌سنجی کدهای اولیه از روش تثلیث یا

مثلث‌سازی بهره گرفته شده است. حال باید بر اساس نظریه کوربین و استراوس (۲۰۰۸) ارتباط بین کدهای اولیه بررسی و دسته‌هایی ایجاد شوند که مقوله خوانده می‌شود.

کدگذاری محوری در طی فرآیند کدگذاری باز آغاز می‌شود. فرآیند کدگذاری باز یک مقوله را به زیرمقوله‌ها پیوند می‌دهد و این کار از طریق عبارتهایی که روابط بین آنها را تشریح می‌کند، انجام می‌دهد و شامل جستجوی سرخ‌هایی در داده‌هاست که نشان می‌دهند مقوله‌های اساسی چگونه با هم در ارتباطند (کلیسر و استراوس، ۲۰۰۸). فرآیند کدگذاری محوری، داده‌های به دست آمده از کدگذاری باز را ترکیب می‌کند. این تکنیک داده‌ها را طبقه‌بندی می‌کند و بین مقوله‌ها و زیرمقوله‌ها ارتباط ایجاد می‌کند. یک مقوله دسته‌بندی‌ای از ایده‌هاست که از راه تحلیل تطبیقی مستمر نمایان می‌شوند. کدگذاری محوری ایده‌ها را به مقوله‌های کمتری نسبت به آنچه در کدگذاری باز وجود دارد گروه‌بندی می‌کند و چارچوب چکیده‌تری ارائه می‌کند (کوربین و استراوس، ۲۰۰۸).

جدول ۱- کدگذاری باز و محوری مصاحبه شونده‌ها

کد محوری	مقوله‌ها	ویژگی‌های استخراج شده از گزاره‌های کلامی (مفاهیم)
عوامل روانی و جسمانی		ایجاد انگیزه بیشتر در معلولین و جانبازان ایجاد اعتماد به نفس بیشتر در معلولین و جانبازان افزایش امید به زندگی بهبود سلامت روانی بهبود سلامت جسمانی توسعه سرمایه اجتماعی
عوامل اجتماعی		توسعه و بهبود عدالت اجتماعی بهبود کیفیت زندگی غنی‌سازی اوقات فراغت توسعه حمایت اجتماعی کسب پایگاه اجتماعی در معلولین و جانبازان ایجاد احساس نیاز به ورزش در معلولین و جانبازان

2. Glaser & Strauss

1. Corbin & Strauss

نرسیده است و همچنین توزیع داده‌ها در یک متغیر طبیعی نبود، از نرم‌افزارهای واریانس محور پی ال اس استفاده می‌شود.

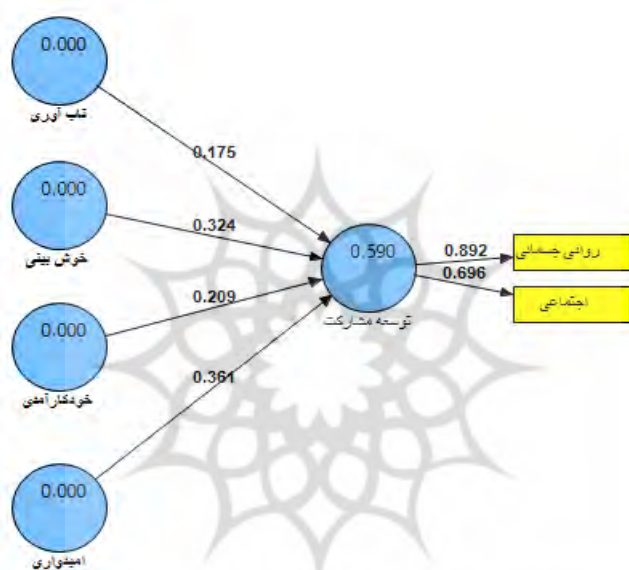
برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده می‌شود. پایایی خود از سه طریق بررسی ضرایب بارهای عاملی، ضرایب آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و پایایی اشتراکی صورت می‌پذیرد. مقدار ملاک برای مناسب بودن ضرایب بارهای عاملی، ۰/۴ است. برای تمامی سؤال‌ها، ضرایب بارهای عاملی از ۰/۴ بیشتر است که نشان از مناسب بودن این معیار دارد. در این‌جا هیچ یک از سؤال‌ها حذف نگردید. مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها در هر دو متغیر اصلی و ۶ متغیر فرعی، بالاتر از ۰/۷ است که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد. در این تحقیق پایایی متغیرها در حد مطلوب قرار دارد. از آن‌جا که پایایی تأیید می‌شود می‌توان به بررسی فرضیات توسط معادلات ساختاری پرداخت و نتیجه قابل تعمیم به کل جامعه مورد نظر است. معیار دوم از بررسی مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی همبستگی هر متغیر با سؤال‌ات(شاخص‌ها) خود می‌پردازد. با توجه به روش فورنل و لارکر که مقدار مناسب برای AVE را ۰/۴ به بالا معرفی کرده‌اند، برای تمامی ۶ متغیر فرعی، مقدار AVE بیشتر یا مساوی ۰/۴ است. روایی واگرا سومین معیار بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری است که در این پژوهش در هر دو بخش روش اول (سؤال‌ات مربوط به هرمتغیر نسبت به خود آن متغیر همبستگی بیشتری دارند تا نسبت به متغیرهای دیگر) و دوم (معیار مهم دیگری که با روایی واگرا مشخص می‌گردد، میزان رابطه یک متغیر با سؤال‌اتش در مقایسه رابطه آن متغیر با سایر متغیرهاست)، به طوری که روایی واگرایی قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک

بنابراین نتایج حاصل از ۱۵ مصاحبه انجام شده، از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز و محوری (با استفاده از نرم‌افزار Max QDA نسخه Pro)، نشان داد عوامل روانی و جسمانی و عوامل اجتماعی از مقولات اصلی توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولین می‌باشند. در ادامه از طریق نرم‌افزار اس پی اس به تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش و سپس به تحلیل نتایج حاصل از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها با استفاده از نرم‌افزار پی ال اس به سؤال‌های ایجاد شده پژوهش پاسخ داده خواهد شد.

نتایج توصیفی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های بخش کمی پژوهش نشان داد ۴۱/۲ درصد از افراد شرکت کننده در تحقیق زن و ۵۸/۸ درصد مرد بودند. ۳۸/۵ درصد از نمونه‌ها دارای هیچ گونه تجربه فعالیت ورزشی نبودند و ۶۱/۵ درصد سابقه انجام فعالیت ورزشی به صورت منظم را داشتند. بنابراین گفته هیرا و همکاران (۲۰۱۲)، برای تعیین نرمالیتیه داده‌ها از چولگی و کشیدگی استفاده شد. نتایج نشان داد چولگی بین ۳ و ۳- و کشیدگی بین ۵ و ۵- قرار ندارد (مربوط به متغیر عوامل اجتماعی) و تعداد نمونه‌های پژوهش نیز بیشتر از ۲۰۰ نفر است. به ازای هر متغیر، ۳ گویه وجود دارد. با این وجود، جارویس^۲ و همکاران (۲۰۰۳) در پژوهش خود عنوان نموده‌اند بهتر است برای پژوهش‌های اکتشافی و کیفی، اول از پی‌ال‌اس برای بررسی سؤال‌های پژوهش استفاده شود چرا که هنوز مدل پژوهش در مرحله بلوغ قرار ندارد؛ در صورتی که مدل پژوهش با نرم‌افزارهای واریانس محور(پی‌ال‌اس) تأیید شد، در پژوهش‌های بعدی از نرم‌افزارهای کواریانس-محور استفاده شود. در این پژوهش نیز به دلیل آن‌که مدل پژوهش را هر چند مبانی نظری تأیید می‌نمایند، ولی به دلیل آن‌که مدل جدیدی است و هنوز به بلوغ

مدل ساختاری پژوهش می‌رسد. همان‌گونه که قبلاً اشاره شد، بخش مدل ساختاری بر خلاف مدل‌های اندازه‌گیری، به سئوالات (متغیرهای آشکار) کاری ندارد و تنها متغیرهای پنهان همراه با روابط میان آنها بررسی می‌گردد.

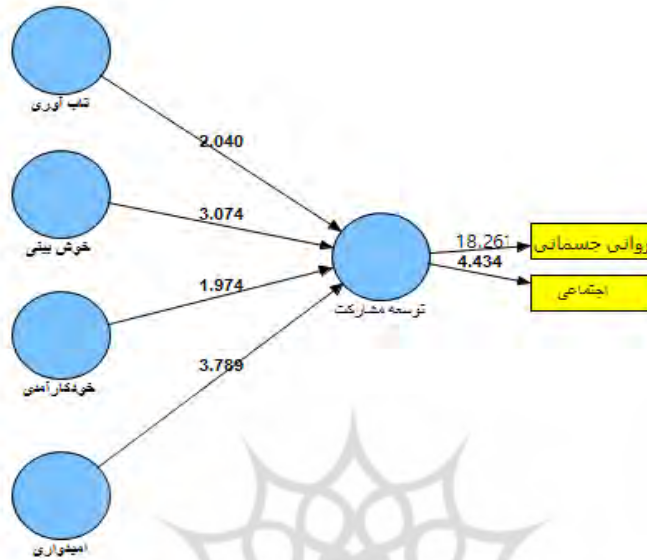
متغیر در مدل تعامل بیشتری با سئوالات خوددرد تا با متغیرهای دیگر. روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر متغیر بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن متغیر و متغیرهای دیگر در مدل باشد) مورد تأیید قرار گرفت. بعد از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری نوبت به برازش

شکل ۱- مدل اندازه‌گیری

شود، نشان از صحت رابطه بین متغیرها و در نتیجه تأیید فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان ۰/۹۵ است. البته باید توجه داشت اعداد فقط صحت رابطه را نشان می‌دهند و شدت رابطه بین متغیرها را نمی‌توان با آن سنجید.

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار، ضرایب معناداری t یا همان مقادیر t-values است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر

شکل ۲- ضرایب معناداری t (مقادیر t-values)

که این نشان می‌دهد متغیر برونزا (مستقل) در پیش-بینی متغیر وابسته، متوسط است و برازش مناسب مدل ساختاری پژوهش را تا حدودی بار دیگر تأیید می‌سازد. (نتایج در جدول ۲ گزارش شده است).

مقدار R^2 برای متغیرهای برونزا یا مستقل برابر صفر است. در این قسمت، مقدار R^2 برای متغیر درون‌زای توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان بیشتر از $0/۳۲$ و برابر با مقدار قوی است. مقدار Q^2 : این معیار برای این متغیر درون‌زای بیشتر از $0/۱۵$ است

جدول ۲- مقادیر R^2 و Q^2

متغیر درون‌زا	R^2	Q^2
توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان	$0/۵۹۰$	$0/۲۸۵$

ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است، در متغیر درون‌زای مدل، مقدار GOF بیشتر از $0/۳۶$ به دست آمد که نشان از برازش کلی قوی مدل دارد. فرمول برازش مدل کلی (GOF):

$$GOF = \sqrt{R^2 * Communality}$$

برازش مدل کلی: مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. با توجه به سه مقدار $0/۰۱$ ، $0/۲۵$ و $0/۳۶$ که به عنوان مقادیر

GOF توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و در ادامه به بررسی فرضیه‌های پژوهشی، حاصل بخش معلولان = ۰/۴۵۸. کیفی پرداخته می‌شود.

جدول ۳- بررسی فرضیه‌های پژوهش

نتیجه	مقدار T-VALUE	ضرب مسیر	فرضیه پژوهشی
تأیید	۲/۰۴۰	۰/۱۷۵	تاب‌آوری بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد.
تأیید	۳/۰۷۴	۰/۳۲۴	خوش‌بینی بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد.
تأیید	۱/۹۷۴	۰/۲۰۹	خودکارآمدی بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد.
تأیید	۳/۷۸۹	۰/۳۶۱	امیدواری بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد.

خود دریافتند متغیرهای روانی-اجتماعی همچون خودکارآمدی و تاب‌آوری می‌تواند به مشارکت سالمندان در فعالیت ورزشی منجر شود. در این راستا آدلر و وان (۲۰۰۲) در مطالعه‌ای به این نکته اشاره می‌کنند که افرادی که از سرمایه روان‌شناختی غنی برخوردارند، توانایی بیشتری برای تعاملات گروهی و مشارکت‌های اجتماعی دارند؛ چرا که آنچه افراد را به یکدیگر پیوند می‌دهد و موجب تکرار و تداوم و افزایش تعاملات می‌شود، سرمایه روان‌شناختی است. لذا می‌توان بیان داشت سرمایه روان‌شناختی به واسطه ابعاد مهمی که در بر گرفته است می‌تواند معلولان و جانبازان را در جهت بهبود شرایط جسمانی و روانی خویش و به طبع آن ارتقاء کیفیت زندگی خویش ترغیب نمایند و از فعالیت بدنی مناسب و سازنده به عنوان مسیری مطمئن در این جهت استفاده کنند. بر اساس پژوهش‌های کالهاکیک و همکاران (۲۰۲۰)، ییلماز و همکاران (۲۰۲۰) و باتالیو و همکاران (۲۰۲۰) فعالیت بدنی فواید

با توجه به جدول فوق، مقدار T-Value برای هر ۴ رابطه موجود در مدل پژوهش، بیشتر از ۱/۹۶ است؛ بنابراین روابط موجود در مدل پژوهش، در سطح ۰/۹۵ مورد تأیید قرار گرفت.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر واکاوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین ایران بود. نتایج پژوهش نشان داد مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی (تاب‌آوری، خوش‌بینی، خودکارآمدی و امیدواری) بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین ایران اثر گذار است. این نتیجه با نتایج دانیل و همکاران (۲۰۱۷) و لی و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. دانیل و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی اثرات مداخلات روان‌شناختی و روانی اجتماعی بر انگیزه مشارکت در تمرینات ورزشی اثر گذار است و لی و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش

4. Çulhacik
5. Yilmaz
6. Battalio

1. Lee
2. Daniel
3. Lee

بر انگیز و تفکر موفقیت‌آمیز رو برو می‌شوند. افراد با تاب آوری پایین ممکن است با احساس نقص، تفکر منفی و افکار مربوط به شکست مواجه شوند. سرانجام باید گفت یک سیکل تکراری بین پویایی و راه چاره وجود دارد که قدرت اراده فرد را برای جست و جوی راهکارهای جدید تحریک می‌کنند (فلک و همکاران، ۲۰۱۳). لذا افراد معلول و جانباز که از تاب‌آوری مناسبی برخوردار باشند، سختی‌ها و چالش‌های فعالیت‌های ورزشی را فرصتی برای ابراز وجود و نشان دادن توانایی‌های خویش قلمداد می‌کنند و انگیزه خویش را برای حضور بیشتر مجدد و تلاش بیشتر حفظ می‌نمایند و سعی دارند تا با توسعه توانایی‌های ورزشی خویش، معلولیت‌های خود را بپوشانند و خویش را فردی توانا معرفی نمایند. همچنین می‌توان گفت تاب‌آوری نیز سازگاری مثبت در واکنش به شرایط ناگوار است و می‌تواند در کنار آمدن فرد جانباز و معلول با محدودیت‌هایش نقش مثبت داشته باشد. در واقع تاب‌آوری صرفاً مقاومت منفعل در برابر آسیب‌ها یا شرایط تهدیدکننده نیست، بلکه فرد تاب‌آور، مشارکت‌کننده فعال و سازنده محیط پیرامونی خود است. لذا توسعه تاب‌آوری افراد معلول و جانباز چه پیش از شروع فعالیت‌های بدنی و چه در تعامل با آن به وسیله برنامه‌های روان‌شناختی می‌تواند زمینه حضور پایدار در فعالیت ورزشی را فراهم نماید.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر امیدواری بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش اسچاتز و همکاران (۲۰۲۰)، لایت و همکاران (۲۰۲۰) و یانگ و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. این پژوهشگران اظهار داشتند امیدواری می‌تواند انگیزه مشارکت در

فردی (جسمانی و روان‌شناختی) و اجتماعی چشمگیری برای افراد معلول در بر دارد. لذا بر اساس نتایج پژوهش حاضر سرمایه روان‌شناختی می‌تواند نیروی لازم در جهت ترغیب این افراد برای حضور در برنامه‌های ورزشی و بهره‌مندی از اثرات مفید آن را ایجاد کند و زمینه حضور پایدار آنها را در برنامه‌های ورزشی فراهم نماید. سرمایه روان‌شناختی از جمله راهکارهای توسعه خودپنداره (کیم و همکاران، ۲۰۲۰) و یکی از شاخص‌های روان‌شناسی مثبت‌گرایی است (یوناس و همکاران، ۲۰۲۰) که با ویژگی‌هایی از قبیل باور فرد به توانایی‌هایش برای دستیابی به موفقیت، داشتن پشتکار در دنبال کردن اهداف، ایجاد اسنادهای مثبت درباره خود و تحمل کردن مشکلات زمینه بهبود خودپنداره فرد را فراهم و به او در دستیابی به اهداف فردی کمک می‌کند. لذا تلاش در جهت بهبود سرمایه روان‌شناختی جانبازان و معلولین می‌تواند انرژی لازم برای مشارکت ورزشی را به واسطه بهبود خودپنداره مثبت در آنان پدید آورد.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر تاب‌آوری بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش لی و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. به طور ساده، تاب‌آوری به معنی تحمل سختی‌ها بود و فرد در کنار تلاش برای تحمل سختی‌ها در پی راه‌های مناسب بر برون رفت از آنها است و فرد به این اعتقاد دارد که می‌تواند راهکارهای مناسبی را برای رسیدن به اهداف مطلوب خود پیدا کند و از انگیزتگی لازم برای استفاده از این راهکارها نیز برخوردار گردد (اسنایدر، رند و سیگمون، ۲۰۰۲). افراد با تاب‌آوری بالا به احتمال زیاد هنگام مواجهه با اهداف با یک احساس مثبت‌گرایانه، چالش

5. Fleck et al.
6. Schütz
7. Lovett
8. Yang

1. Kim
2. Younas
3. Rand
4. Sigmon

بر اساس نتایج پژوهش حاضر خوش‌بینی بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش میرپهای و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. میرپهای و همکاران (۲۰۲۰) اظهار داشتند مشارکت در فعالیت های بدنی زمستانی باعث افزایش خوشبینی و احساسات مثبت نسبت به توانایی ها و قابلیت های در زنان می شود. در این زمینه می توان اظهار داشت افراد بدبین بر این باورند که علل رویدادهای ناگوار که برای آنها پیش می‌آید همیشگی هستند و بر همین اساس، استدلال می‌کنند که چون علت همیشگی است، پس رویدادهای ناگوار نیز به طور مداوم برای آنان رخ می‌دهند. اما افراد خوش‌بین علل رویدادهای ناگوار را موقتی و علل رویدادهای خوشایند را دائمی می‌دانند. برای مثال، فرد بدبین که با ناکامی مواجه می‌شود با خود می‌گوید: «هیچ وقت من موفق نمی‌شوم، همیشه من شکست می‌خورم.» اما فرد خوش‌بین اظهار می‌دارد: «این بار موفق نشدم، در این مورد موفق نشدم. افراد بدبین در مورد شکست‌ها و رویدادهای ناخوشایند خود را مقصر می‌دانند، ولی در موفقیت‌ها و بروز رویدادهای خوشایند دیگران را ذی‌نقش می‌دانند. در نتیجه، نسبت به خود دید منفی پیدا می‌کنند. اما افراد خوش‌بین درست بالعکس عمل می‌کنند؛ موفقیت‌ها و خوشایندها را ناشی از خودشان می‌دانند، اما شکست‌ها و رویدادهای ناخوشایند را به دیگران نسبت می‌دهند. در نتیجه، عزت نفس‌شان بالا و دیدشان نسبت به خودشان مثبت است. البته این بدان معنا نیست که افراد خوش‌بین مسئولیت رفتار خود را در مورد شکست‌ها و خطاها اصلاً به عهده نگیرند. لذا افراد معلول که با خوشبینی به سوی فعالیت بدنی می‌آیند، با درک چالش‌ها و محدودیت‌های خویش، هدف‌گزینی مناسبی انجام می‌دهند و با ادراک مثبت و خوشبینی به سمت اهداف خویش قدم بر می‌

فعالیت ورزشی را افزایش دهد. در این راستا با این حال امید یک حالت روحی و روانی، و برانگیزاننده انسان به کار و فعالیت است. به طور طبیعی، امید موجب انگیزه بشر در کارهای اختیاری و مانع ترس از زیان است. امید انسان را به حرکت وادار می‌دارد تا به هدف خویش برسد. امید که از معرفت و شناخت حاصل می‌شود، اساس همه تلاش‌های مفید و پرثمر انسانی است. بیل^۱ و اسنایدر (۲۰۰۷) معتقدند امید یک حالت انگیزشی مثبت با در نظر گرفتن اهداف روشن برای زندگی است. در امید، از یک سو انگیزه خواستن به اراده برای حرکت به سوی اهداف و از طرف دیگر، بررسی راه‌های مناسب برای حصول اهداف نهفته است. بنابراین، کارکرد امید در زندگی به عنوان یک مکانیزم حمایتی است و باعث رشد و پیشرفت کیفیت زندگی انسان می‌شود. از طرفی به نظر می‌رسد از فردی که امیدواری نسبت به زندگی و آینده خود ندارد، نمی‌توان انتظار داشت با دید مثبتی به زندگی بنگرد. افرادی که امیدواری پایینی در زندگی دارند اغلب احساس می‌کنند که مهارت‌های ویژه و توانایی‌های لازم برای رفتار میان فردی را ندارند و چشم‌داشت کمی از موفقیت در موقعیت‌های اجتماعی همچون فعالیت‌های ورزشی دارند. اما احتمال عضویت در شبکه‌های اجتماعی رسمی و انجمن‌های گروهی ورزشی افرادی که امیدواری بالایی در زندگی دارند بیشتر بوده، ممکن است توانایی برقراری ارتباط اجتماعی بهتری را با دیگران داشته باشند. با این حال در انگیزه مشارکت ورزشی افراد معلول عوامل فردی و محیطی اثر گذارند و امیدواری یکی از عوامل فردی محسوب می‌شود و می‌تواند با افزایش امید برای بهبود قابلیت‌های جسمانی و کیفیت زندگی در افراد معلول، آنها را به مشارکت بیشتر در فعالیت بدنی و ورزشی ترغیب کرد.

موقعیت‌های محیطی و ارتباط با خود می‌داند. بندورا (۱۹۸۶) معتقد است انسان در مواجهه با محیط تجربه-هایی کسب می‌کند که این تجربه‌ها به صورت معیارهایی برای عملکرد در می‌آیند که برای موقعیت-های مشابه و یکسان جهت تسهیل در تحقق هدف مورد استفاده قرار می‌گیرند. بندورا (۲۰۰۱) معیارهای عملکرد را دارای قابلیت تبدیل شدن به هنجارهایی می‌داند که رفتار را در آینده و برای موقعیت‌های مشابه قابل پیش‌بینی می‌کند. این معیارها به همراه رویکرد انسان به «خود» و تعریف خود براساس آنها، هسته‌ای از ارزش‌ها و هنجارها را برای انسان خلق می‌کنند که به عنوان عقاید و باورها برای انسان لحاظ می‌شوند. با این حال خودکارآمدی ممکن است بر افزایش انگیزه و تمهد به مشارکت ورزشی اثر گذار باشد. لذا می‌بایست خودکارآمدی افراد جانباز و معلول به وسیله برنامه‌های آموزشی و روان‌شناختی و همچنین برنامه‌ریزی تمرینی مناسب با در نظر گرفتن توانایی‌ها و قابلیت‌های جسمانی این افراد، ارتقا پیدا کند تا زمینه مشارکت پایدار افراد جانباز و معلول در فعالیت بدنی فراهم و حضور آنها تسهیل شود.

دارند که این عامل می‌تواند زمینه حضور بلند مدت و انگیزه کافی برای آن را ایجاد کند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد خودکارآمدی بر توسعه مشارکت در ورزش همگانی جانبازان و معلولان تأثیر معناداری دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش لی و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. لی و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود دریافتند متغیرهای روانی-اجتماعی همچون خودکارآمدی و تاب‌آوری می‌تواند به مشارکت سالمندان در فعالیت ورزشی منجر شود. با این حال خودکارآمد بودن از لحاظ اجتماعی همیشه به نوعی نیازمند سه عنصر در حالت بالفعل است که شامل قدرت خطر کردن، اعتماد بنیادین و وجود پیله حفاظتی است (گیدنز، ۱۹۹۵ به نقل از بندورا، ۱۹۹۵). منظور از قدرت خطر کردن، تمایل فرد به انجام تکلیف‌های چالش‌زا و درگیر کردن خود در فرایندهای پیش‌بینی نشده است که یکی از پیامدهای خودکارآمدی بالا است و می‌تواند فرد را به موفقیت نزدیک کند (بندورا، ۱۹۹۱). یکی از عوامل مهم در تعریف خودکارآمدی عقاید و باورها و محوریت آنها در کنش‌وری فرد است. عقاید، اصول و معیارهایی هستند که هسته شخصیت فرد را تشکیل می‌دهند. بندورا زمینه شکل‌گیری عقاید را تعامل با

منابع

1. Abolmani, Kh. Rostam Abadi, F. (2018). Comparison of psychological capital dimensions between female athletes and non-athletes. *Journal of Health Research*, 3 (2), 82-88. Persian
2. Adler, P. S., Kwon, S. W. (2002). "Social capital: Prospects for a new concept" *Academy of Management Review*, 27(1), pp: 17-40.
3. Bandura, A. (1991). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational Psychologist*, 28(2), 117-148.
4. Bandura, A. (1995). Toward a psychology of human agency. *Perspectives on Psychological Science*, 1, 164-180.
5. Bandura, A. (2006). Guide for constructing self-efficacy scales. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), *Self-efficacy beliefs of adolescents* (pp. 307-337). Charlotte, NC: Information Age Publishing.
6. Bandura, Albert. (2012) "Cultivate self-efficacy for personal and organizational effectiveness". *Handbook of principles of organization behavior*. oxford.uk: Blachwell. pp.120-139.

7. Battalio, S. L., Huffman, S. E., & Jensen, M. P. (2020). Longitudinal associations between physical activity, anxiety, and depression in adults with long-term physical disabilities. *Health Psychology, 39*(6), 529.
8. Çulhacik, G. D., Durat, G., & Eren, N. (2020). Effects of activity groups, in which art activities are used, on resilience and related factors in families with disabled children. Perspectives in Psychiatric Care.
9. Daniel J. Brown, David Fletcher. (2017). Effects of Psychological and Psychosocial Interventions on Sport Performance: A Meta-Analysis. *Sports Medicine*. January 2017. Volume 47. Issue 1. pp 77-99
10. Doistua, J., Lazcano, I., & Madariaga, A. (2020). Self-Managed Leisure, Satisfaction, and Benefits Perceived by Disabled Youth in Northern Spain. *Frontiers in Psychology, 11*.
11. Heidari AR, Moshak R, Darvishi H. Comparison of self-efficacy, loneliness, fear of success, and life satisfaction between disabled and normal university students. *Journal of Social Psychology (New Findings in Psychology)*. 2010; 4(10), 7-26. Persian
12. Heslington, York. (2009), what happens to people before and after disability? Focusing effects, lead effects, and adaptation in different areas of life. *Social Science and Medicine, 69* (12), 1834-1844.v
13. Honey A, Emerson E, Llewellyn G, Kariuki M. Mental Health and Disability. In: JH Stone, M Blouin, editors. *International Encyclopedia of Rehabilitation*; 2010.54(6), 20-25
14. Kim, M., Do Kim, Y., & Lee, H. W. (2020). It is time to consider athletes' well-being and performance satisfaction: The roles of authentic leadership and psychological capital. *Sport Management Review*. In Press.
15. Kim, M., Oja, B. D., Kim, H. S., & Chin, J. H. (2020). Developing student-athlete school satisfaction and psychological well-being: The effects of academic psychological capital and engagement. *Journal of Sport Management, 34*(4), 378-390.
16. Kim, Y. K. (2018). The Relationship among Estimated Intensity of Physical Activity, Stress Response and Positive Psychological Capital. *Journal of Digital Convergence, 16*(11), 581-588.
17. Lee, S., Lee, C., & an, J. (2020). Psycho-social correlates of leisure-time physical activity (LTPA) among older adults: a multivariate analysis. *European Review of Aging and Physical Activity, 17*(1), 1-7.
18. Lovett, E., Bloyce, D., & Smith, A. (2020). Delivering a sports participation legacy from the London 2012 Olympic and Paralympic Games: evidence from sport development workers in Birmingham and their experiences of a double-bind. *Leisure Studies, 1-14*.
19. Mahtab, N. Ghafari, F. Sahabi, j. Yektayar, M. (2018). The role of sports and artistic activities in perceived well-being by presenting a conceptual model. *Sports Psychology Studies, 8* (30), 1-22. Persian
20. Mirehie, M., & Gibson, H. J. (2020). Women's participation in snow-sports and sense of well-being: a positive psychology approach. *Journal of Leisure Research, 51*(4), 397-415.
21. Minglu, L., Fang, F., Guanxi, L., Yuxiang, Z., Chaoqiong, D., & Xueqin, Z. (2020). Influencing factors and correlation of anxiety, psychological stress sources, and psychological capital among women pregnant with a second child in Guangdong and Shandong Province. *Journal of affective disorders, 264*, 115-122.
22. Riolli L, Savicki V, Richards J. Psychological Capital as a Buffer to Student Stress. *PSYCH, 2012*; 3(12), 1202-1207. doi:10.4236/psych.2012.312A178

23. Salamati P, Abollhassani F, Shariati B, Kamali M. Family education: Main strategy for community based rehabilitation. *Rehabilitation*. 2007; 7(3): 20-25. Persian
24. Santisi, G., Lodi, E., Magnano, P., Zarbo, R., & Zammitti, A. (2020). Relationship between Psychological Capital and Quality of Life: The Role of Courage. *Sustainability*, 12(13), 5238.
25. Schütz, L. M., & Schultheiss, O. C. (2020). Implicit Motives, Laterality, Sports Participation and Competition in Gymnasts. *Frontiers in Psychology*, 11, 900.
26. Sertaç Erciş. (2018). Effects of Physical Fitness and Mental Hardness on the Performance of Elite Male Basketball Players. *Journal of Education and Training Studies*, 6(9a)
27. Steinbrink, K. M., Berger, E. S., & Kuckertz, A. (2020). Top athletes' psychological characteristics and their potential for entrepreneurship. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3), 859-878.
28. Suseno, Y., & Gengatharen, D. (2018). The role of human capital, psychological capital, social capital and leadership capital in building an athlete's global brand image. *International Journal of Sport Management and Marketing*, 18(6), 515-534.
29. tazegül, ünsal.(2017). The relationship between personal characteristics and body satisfaction disabled athletes. *European Journal of Social Sciences Studies*. Volume 2, Issue 1, 2017
30. Tu, H. M. (2020). Does active leisure participation promote psychological capital through peer support in economically disadvantaged children? *Plops one*, 15(6), e0234143.
31. ünsal tazegül.(2017). The determination of the relationship between narcissism and positive thinking levels of physical disabled athletes. *European Journal of Social Sciences Studies*, 2(1)
32. Yang, H., Wen, X., & Xu, F. (2020). The Influence of Positive Emotion and Sports Hope on Pre-Competition State Anxiety in Martial Arts Players. *Frontiers in Psychology*, 11.
33. Yilmaz, A., Kirimoglu, H., & Mirze, F. (2020). Examining the Sports Participation Motivation Levels of Physically Disabled and Hearing Impaired Athletes. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(3), 55-65.
34. Ye, X., Ren, S., Li, X., & Wang, Z. (2020). The mediating role of psychological capital between perceived management commitment and safety behavior. *Journal of safety research*, 72, 29-40.
35. Younas, S., Tahir, F., Sabih, F., Hussain, R., Hassan, A., Sohail, M., ... & Tanvir, M. (2020). Psychological capital and mental health: empirical exploration in perspective of gender. *Int J Sci Res*, 76.
36. Kiyal, M., Naderinasab, M., Majedi, N. (2020). Presenting the Model of Psychological Components Affecting the Participation of Veterans and Disabled in Sport Activities. *Sport Psychology Studies*. -. doi: 10.22089/spsyj.2020.8128.1883
37. Vakili Tanha, M. Ahmadi, S, Soleimani, M. (2020). Identify and develop a model of motivations for sports participation of veterans and the disabled. *Sports Psychology Studies*, 8 (30), 143-160
38. Tian, F., Shu, Q., Cui, Q., Wang, L., Liu, C., & Wu, H. (2020). The Mediating Role of Psychological Capital in the Relationship Between Occupational Stress and Fatigue: A Cross-Sectional Study Among 1,104 Chinese Physicians. *Frontiers in Public Health*, 8.

39. Gujar, N. M., & Ali, A. (2019). Effects of psychological capital and self-esteem on emotional and behavioral problems among adolescents. *Journal of Mental Health and Human Behaviour*, 24(2), 85.
40. Malm, C., Jakobsson, J., & Isaksson, A. (2019). Physical Activity and Sports—Real Health Benefits: A Review with Insight into the Public Health of Sweden. *Sports*, 7(5), 127.

ارجاع دهی

مهدی‌نژاد، داود؛ سوادی، مهدی؛ و سایبانی، حمیدرضا. (۱۳۹۹). واکاوی نقش مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی بر توسعه مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین جمهوری اسلامی ایران. *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۹(۳۴)، ۳۴-۲۱۵. شناسه دیجیتال: 10.22089/spsyj.2020.9407.2032

Mahdinejad, D; Savadi, M; & Saibani, H. R. (2021). Analysis of the Role of Psychological Capital Components on Development of Sports Participation of Veterans and the Disabled in Islamic Republic of Iran. *Sport Psychology Studies*, 9(34), 215-34. In Persian. DOI: 10.22089/spsyj.2020.9407.2032